

ACC. N:R M. 11797:/.

Svar å specialfrågelista nr 76.

Ämne: Redskap vid lantrepslageri.

Beträffande redskap för lantrepslageri har upptecknaren inte i hemtrakten lagt märke till men redskap nr 11 i frågelistan. Detta redskap kallades här för "grind". När redskapet nyttjades kallades det att "spinna på grind". Själv har jag aldrig sett redskapet i bruk, men i mitt barndomshem hängde en "grind" kvar i en bod omkring 1915-20. Tyvärr är dock redskapet nu spolierat.

När jag nu drar mig till minnes samtal med min far (död 1939) erinrar jag mig att han talade om, att de förr spann lin på grind till snören (simmar). Jag kan också dra mig till minnes att jag i gamla säckar såg säcksnören att knyta igen säcken med, gjorda av lin (troligen av sorteringen "blånor"). Dessa snören skulle vara spunna på grind. Grovleken var säkert 3-4 mm. ~~Efter~~ Efter många års nötning var de litet toviga och ojämna till utseendet, men de hade tydligen väl fyllt sin uppgift. "Grinden", som fanns i mitt barndomshem, torde ha hållit ett mått på drygt 2 dm. på längden och drygt 1 dm. på tvären, handtaget ej räknat.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Luf. 76

ACC. N:R M. 11797:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Forts. om lantrepslageri.

Beträffande frågelistans bild 2 skall väl detta redskap föreställa en krok? Min far hade två trækrokar med kluven näbb. Dessa krokar nyttjade han att tvinna ihop snören med. (Ett slags repslageri i miniatyr!) När jag såg honom syssla med sådant arbete var det smälare köpsnören (fabrikssnören) han tvinnade ihop för att de skulle bli tjockare och starkare, men troligen har grindspunna snören förr tvinnats på sådant sätt för att bli starkare. Twinningen gick så till, att man mätte snörets längd och tog reda på mitten. Sedan lades snörets ena ände på ena kroken och vindades upp tills framåt mitten och andra snörhalvan lades på andra kroken. Med vänstra handen höll så den arbetande i snörets mitt. Där efter snurrade han först ena kroken så enkelsnöret blev hårt snott, sen samma procedur med den andra kroken. Den krok som inte var i rörelse hölls fast mellan knäna. När han sen släppte efter vid snörets mittpunkt sprang de två snördelarna ihop, tvinnade till ett. Piskshärtar t.ex. gjordes så, säcksnören m.m.

ACC. N:R M. 11797:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Forts. om lantrepslageri.

Min mor, Anna Larsson, född 1865 i Koltorpet i Hallingebergs socken, har berättat beträffande repslageri att hon minns att hennes far slog rätt grova rep (omkring 1875) där materialet bl.a. även utgjordes av tegel, troligen blandat med lin. Men repen kändes vassa och rätt styva, sär hon. De nyttjades bl.a. för att binda över hö- och sädeslass. Repslagningen försiggick ute i det fria, men redskapet kan hon inte beskriva och hennes synförmåga är för dålig för att hon skall kunna se frågelistans små bilder. Att "grind" nyttjades minns hon, men för så grova saker som bindrep fordrades nog effektivare redskap än "grind". Hon tror sig minnas att det var något redskap på ställning.

3.